

IMPACTUL TRECERII LA ECONOMIA BAZATĂ PE CUNOȘTINȚE ASUPRA SISTEMULUI EDUCAȚIONAL ROMÂNESC

Prep. univ. drd. Ștefan Gabriel Burcea
Academia de Studii Economice București
Facultatea de Management

Abstract: In many countries, the knowledge based economy only just become an important economic theme in public sector, although it has been on the agenda of international conferences on economy for the past five to 10 years. Several countries have been implementing knowledge based economy strategies which have been well documented for public sector. Various surveys of knowledge management practices in education institutions show the increasing awareness of knowledge management as a critical determinant of those organisations performance and its education process quality . They also make evident the increasing use of knowledge strategies, tools and processes in education systems.

Key words: knowledge based economy, knowledge management, education system, virtual libraries, teaching activities.

Dacă în anii 1970 sintagma predominantă în economia mondială era aceea de economie a informației, preocupările majore constând în realizarea sistemelor informatice naționale, cu idei și tendințe care vizau o societate informațională, treptat conceptul a câștigat tot mai mult teren și a devenit o realitate din momentul exploziei Internetului. Acest lucru s-a petrecut în ultimul deceniu al secolului XX. Pentru prima parte a secolul XXI se pune problema *economiei bazate pe cunoștințe*.

Sfârșitul anilor '90, marcați de ample schimbări tehnologice și de presiunea globalizării economice, a adus cu sine utilizarea pe scară largă a conceptului de societate a cunoașterii. Trăsătura fundamentală a economiei mondiale este, astăzi, evoluția rapidă spre globalizare și folosirea tehnologiilor informaționale și ale comunicației. De aceea, atribute ale cunoașterii precum cercetarea, inovarea, educația și formarea profesională continuă au devenit de o importanță excepțională pentru viitorul Uniunii Europene, în tranziție spre o Europă a cunoașterii.

Economia bazată pe cunoștințe o înlocuiește progresiv pe cea industrială, care a înlocuit-o, la rândul ei, pe cea agrară. În contextul noii economii puterea este deținută de cei care posedă informația, obținerea, stăpânirea și valorificarea corespunzătoare a cunoștințelor constituind cheia de boltă a acestui nou tip de economie. Ea confirmă celebra maximă, emisă cu peste trei secole și jumătate în urmă, de Francis Bacon, “cunoașterea înseamnă putere”.

Cunoașterea înseamnă putere de înaltă calitate, așa cum o definește sugestiv A. Toffler, întrucât este foarte versatilă, amplifică, în măsură apreciabilă, forța și bogăția, este eficientă, face ca forța și bogăția să depindă de ea. Societatea viitorului și, implicit, mediul economic, vor fi axate pe cunoaștere, pe valorificarea în cea mai mare măsură a acesteia.

Lewis Platt, director executiv la Hewlett-Packard, consideră că firmele de succes ale secolului XXI vor fi cele care reușesc să realizeze cel mai bine captarea,

stocarea și punerea în mișcare a ceea ce știu angajații lor. El folosește sintagma „*Knowledge is our currency*” („*Cunoștința este valuta noastră*”) ca un leitmotiv pentru a-și răspândi mesajul în cadrul tuturor organizațiilor Hewlett-Packard din întreaga lume.

Faptul că temei acesteia i se acordă o importanță tot mai mare se poate observa și de pe Internet, dat fiind faptul că au apărut numeroase site-uri care au în centrul atenției cunoștințele, managementul cunoștințelor și economia bazată pe cunoștințe, cu diferite aspecte legate de stocarea în bănci de date, diseminarea experiențelor în domeniu, modalități de evaluare sau pur și simplu familiarizarea cu noțiunile generale. Un loc aparte îl ocupă secțiunile de genul „cele mai bune practici” în cadrul cărora se pot regăsi metode eficiente și eficace de transfer de know-how și abilități legate de cunoștințe în orice organizație.

Considerăm oportună detalierea câtorva noțiuni generale cu care se operează în domeniul cunoștințelor, tocmai pentru a face câteva delimitări conceptuale într-un mod mai clar. Ne vom referi mai întâi la deosebirea dintre managementul cunoștințelor și managementul informațiilor.

Managementul cunoștințelor se diferențiază de managementul informațiilor prin modul în care liderii mobilizează angajații să aplice, să utilizeze, să comunice și să dezvolte cunoștințele existente. Cunoștințele, ca și informațiile, sunt fără valoare dacă nu sunt utilizate în adoptarea deciziilor. Multe organizații stochează informațiile privind cunoștințele disponibile, dar nu acordă suficientă atenție urmării modului în care se aplică, se utilizează acestea, nu numai în activitatea curentă, ci și pentru a dezvolta idei noi pentru viitorul organizației.

O altă delimitare conceptuală asupra căreia dorim să insistăm este cea dintre capitalul intelectual și managementul cunoștințelor. Cei doi termeni pot fi catalogați ca fiind gemeni, deci diferențe foarte mici ar exista între ei. Și totuși *capitalul intelectual* este un termen *static* și necesită folosirea unui verb pentru a descrie ce pot face managerii cu acesta (de exemplu: a gestiona capitalul intelectual, a îmbunătăți capitalul intelectual). Termenul managementul cunoștințelor este *activ* conținând el însuși un verb, dar este în același timp un termen foarte abstract. Din această cauză, în literatura de specialitate managementul cunoștințelor se definește ca fiind „*arta de a crea valoare dintr-o resursă intangibilă a unei organizații*”.

Termenul de capital intelectual, folosit pentru prima dată de către J.K. Galbraith încă din 1969, a fost definit în nenumarate feluri de către diverși specialiști, în funcție de modul în care aceștia puneau accentul fie pe proprietățile *statice* fie pe cele *dinamice* ale cunoștințelor. Unii autori definesc capitalul intelectual ca fiind „*cunoștințele care pot fi convertite în valoare*” sau „*material intelectual care poate fi formalizat, captat și cuantificat pentru a produce active cu valoare mai mare*”.

Ceea ce este important de reținut este că în contextul trecerii la economia bazată pe cunoștințe, valoarea unei organizații este influențată din ce în ce mai mult de cunoștințele pe care le posedă. Unele companii sunt frustrate de lipsa unui sistem sigur pentru măsurarea activelor lor, mai precis a celor intangibile: know-how-ul acumulat, experiența angajaților, rezultatele cercetării-dezvoltării proprii, satisfacția utilizatorilor produselor firmei, mediul social-economic în care își desfășoară activitatea, mai precis acele elemente care nu pot fi evidențiate cu actualul sistem de raportare, care sunt dificil de măsurat, dar care determină ca unele companii să se diferențieze pe piață în cadrul unei economii bazate pe cunoștințe, o economie care evoluează foarte rapid.

Pentru a veni în sprijinul ideii prezentate anterior precizăm că rezultatele unui studiu britanic au arătat că, în medie, 40 % din valoarea reală a unei companii nu se

poate evidenția în bilanțurile economice anuale, deci mai mult de o treime, în medie, reprezintă active intangibile.

Stan Davis și Jim Botkin spuneau că de fapt *esența cunoașterii ar fi „abilitatea de a învăța de la cei învățați”*. Dacă ar fi să analizăm la rece evoluția omenirii, de-a lungul timpului am putea identifica o serie de inițiative ce țin de managementul cunoștințelor. Crearea *bibliotecilor* sau a *școlilor* pot fi considerate ca inițiative în domeniul „managementului cunoștințelor”, profesii ca cea de *bibliotecar* sau *profesor* putând fi incluse în categoria „managerilor de cunoștințe”. La acestea s-au adăugat în timp multe altele, cele mai recente profesii din domeniul managementului cunoștințelor fiind *inginerii de cunoștințe ori controlorii capitalului intelectual*.

Înainte de a identifica impactul trecerii la economia bazată pe cunoștințe asupra sistemului educațional românesc vom face o scurtă analiză a stadiului actual al evoluției economiei cunoașterii în lume și a sistemului de învățământ din România, cu regresele și progresele care au intervenit.

Analiza pornește de la principalele date comparabile la nivel internațional referitoare la tendințele din economiile bazate pe cunoaștere și încearcă să argumenteze faptul că trecerea la noua economie este influențată de modul în care se dezvoltă sistemul educațional. Un prim argument în acest sens este faptul că în literatura de specialitate *investiția în cunoaștere* este definită ca suma cheltuielilor ocazionate de cercetare-dezvoltare, de *educația superioară (publică sau privată)* și de investițiile în software.

În anul 2000, investițiile în cunoaștere s-au ridicat la 4,8 % din Produsul Intern Brut (PIB) în zona țărilor OECD și ar putea fi în jurul valorii de 10 % din PIB dacă în definiție ar fi fost incluse cheltuielile pentru toate nivelele de educație. Ponderea investițiilor în cunoaștere în PIB este cu 2,8 puncte procentuale mai mare în Statele Unite ale Americii decât în Uniunea Europeană.

Efortul de cercetare-dezvoltare (o altă componentă, un alt element fundamental al economiei bazate pe cunoștințe) este de obicei divizat între patru sectoare de performanță: firme ce au cercetarea-dezvoltarea ca obiect de activitate, *învățământul superior*, instituții guvernamentale și private non-profit. Această împărțire are la bază sistemele contabile, iar *învățământul superior este privit ca un sector special datorită rolului important pe care universitățile și alte instituții similare îl dețin în creșterea performanței cercetării-dezvoltării*.

Sectorul învățământului superior realizează aproximativ 17 % din totalul cercetărilor domestice ale țărilor OECD, reprezentând 0,4 % din PIB. Suedia, Elveția și Finlanda au avut cea mai înaltă cotă-parte din PIB pentru cercetare-dezvoltare din acest sector cu mai mult de 0,6 %. Investițiile în cercetare-dezvoltare realizate de sectorul învățământului superior au crescut în mod constant în perioada anilor 1990 (adică exact atunci când lua amploare fenomenul numit economia bazată pe cunoștințe), înregistrându-se totuși o încetinire a acestora la mijlocul perioadei.

Și dacă la informațiile prezentate anterior mai adăugăm și faptul că în zona țărilor OECD, un sfert din populația cu vârsta între 25 și 64 de ani a absolvit nivelul terțiar de educație, ne putem forma o opinie generală privitoare la stadiul actual al exploziei economiei bazată pe cunoștințe în lume.

Sintagma economie bazată pe cunoştinţe redefineşte indiscutabil problematica învăţământului superior, datorită faptului că aspectele economice ale calităţii vieţii sunt legate pe termen lung nu numai de evoluţia mediului de afaceri, ci şi de educaţie şi de valorificarea cunoştinţelor. În ceea ce priveşte evoluţia sistemului naţional de cercetare şi dezvoltare, aceasta este determinată de către organismele Uniunii Europene. Integrarea din punct de vedere ştiinţific în activităţile U.E. reprezintă ţinta majoră a colaborării internaţionale pe plan ştiinţific (cazul programelor de cercetare din învăţământul superior, care presupun mobilităţi).

Integrarea învăţământului şi cercetării ştiinţifice româneşti în fluxurile internaţionale a fost stimulată prin *Declaraţia de la Lisabona (2000)* apoi de la *Barcelona (2002)*, prin care Uniunea Europeană îşi propune să dezvolte în decurs de un deceniu *cea mai competitivă economie bazată pe cunoaştere*. Aceste documente cuprind măsuri care arată care sunt principalele direcţii de acţiune, vectori ai economiei bazate pe cunoştinţe: societatea informaţională, *educaţia şi cercetarea* (asupra trei arii prioritare: forţa de muncă, creşterea gradului de conectivitate în Europa şi cunoştinţele).

World Economic Forum citează documente ale Uniunii Europene de revizuire a Strategiei de reformă economică şi structurală de la Lisabona. Iniţial, agenda reuniunii de la Lisabona (martie 2000) fixa obiectivul ca până în 2010, UE să devină *cea mai competitivă şi dinamică economie bazată pe cunoştinţe*, în măsură să asigure *creşterea economică durabilă* şi cu *mai multe locuri de muncă* şi printr-o *mai intensă coeziune socială*.

Ca răspuns la tendinţele convergente din mediul european, numeroase ţări au început *transformarea sistemului de învăţământ superior*; dar schimbările iniţiate şi progresele înregistrate au un caracter neuniform. *Ţările în curs de dezvoltare sau aflate în tranziţie economico-socială (cazul României) sunt încă în căutarea propriilor dimensiuni şi direcţii ale schimbării, cel mai adesea inspirate din modelul statelor din Uniunea Europeană*. Referitor strict la sistemul de învăţământ universitar există o serie de factori negativi care împiedică universităţile să răspundă prompt noilor cerinţe ale pieţei muncii şi să facă faţă cu succes noilor provocări.

Educaţia şi formarea profesională continuă devin concepte fundamentale prioritare în contextul trecerii la economia bazată pe cunoştinţe. În prezent ţara noastră este extrem de receptivă la schimbările care intervin în sistemul de învăţământ european şi promovează măsurile necesare pentru armonizarea legislaţiei în domeniu, pentru constituirea spaţiului european unic al învăţământului superior.

Ca reacţie la apariţia şi asumarea Declaraţiei de la Bologna învăţământul superior de la noi din ţară va trebui să facă faţă pe termen lung unor provocări majore cum ar fi: flexibilizarea programelor de studii, evaluarea internă şi externă a programelor de studii, stabilirea standardelor naţionale pentru acreditarea instituţională, diversificarea sistemului de burse etc.

România poate valorifica o serie de avantaje ale vechiului sistem de învăţământ, cum ar fi absolvenţii de învăţământ superior, care reprezintă un procent mare din populaţie, reţeaua densă de şcoli, precum şi licee şi universităţi cu o bună reputaţie. În ultimii ani, cheltuielile în domeniul educaţiei au scăzut la mai puţin de 4 % din PIB şi au fost foarte mici. Această situaţie are consecinţe negative majore asupra capacităţii de furnizare a serviciilor educaţionale şi va face ca aspectele pozitive să se erodeze în timp.

Conform strategiei termen lung *obiectivul politicii economice a României este creşterea ratei de ocupare şi reducerea ratei somajului*, în condiţiile în care România

are acum cea mai mare rata a șomajului în rândul tinerilor din Europa. În prezent, doar 2,5% dintre șomeri urmează cursuri de formare ori reconversie profesională. Această situație indică *nevoia generală de reformă a sistemului educațional și de pregătire profesională*, pentru a corespunde mai bine necesităților pieței. Creșterea capacității de ocupare a forței de muncă pe termen lung solicită o *nouă abordare a învățământului și procesului de formare*, orientată pe învățarea continuă și pe oferirea unei game mai largi de modalități formale și informale de învățare (*e-learning*, spre exemplu).

Sistemul de învățământ românesc nu este încă suficient susținut de o politică de învățare continuă; instruirea continuă în cadrul companiilor lipsește sau nu este suficientă. Conform studiului Eurostat CVTS2, România se situează pe ultimul loc din toate țările participante, în ceea ce privește procentul companiilor care oferă diverse tipuri de instruire continuă. În contextul trecerii la economia bazată pe cunoștințe conceptul de *învațare versus educație* reprezintă o problemă fundamentală pentru România pentru că se pare că nu există, sau este nesemnificativă învățarea la locul de muncă, din cauza și având ca efect o puternică preferință pentru educația instituționalizată.

Și totuși învățământul superior deține o serie de avantaje care-i permit să supraviețuiască trecerii la economia bazată pe cunoștințe: calitatea învățământului și a pregătirii profesorilor, receptivitatea tineretului în legătura cu noua economie, infrastructura educațională națională și contextul internațional favorabil ce decurge în principal din inițiativele Uniunii Europene și ale Băncii Mondiale.

Pe de altă parte din situația actuală cu care se confruntă România decurg câteva limite ale trecerii la economia bazată pe cunoștințe: decalajul digital enorm dintre mediul urban și mediul rural, exodul tinerilor inteligenți concomitent cu îmbătrânirea populației, accesul redus la internet, rezistența la informatizare a structurilor afectate de birocrație și corupție.

Trecerea la economia bazată pe cunoștințe conferă noi dimensiuni procesului învățării. Acesta nu se va mai desfășura exclusiv în școli și instituții de învățământ, ci treptat *centrul de greutate al învățării se va deplasa către firme, companii și instituții*, de la școlari, liceeni și studenți către muncitori, salariați și întreprinzători.

Fiecare organizație va deveni, astfel, o a doua școală, în care diverse forme de instruire vor constitui activități curente, cum ar fi rotirea specialiștilor în domenii ale specialității lor sau în alte domenii, lucrul în “echipe de intervenție” (task force), participarea la cursuri și seminarii periodice, la reuniuni periodice de reflecție, la ședințe de stimulare a creativității, efectuarea de stagii de specializare și de vizite de studii, studiul individual continuu, pe bază de programe actualizate etc.

În aceste condiții este necesară redefinirea problematicii și rolului pe care învățământul îl are în dezvoltarea societății. Sistemul educațional va trebui să reacționeze la aceste mutații și va reacționa funcție de uzura morală a cunoștințelor care sunt transmise în cadrul procesului educativ, funcție de relevanța acestor cunoștințe, dar și de consecințele economice ale utilizării acestor cunoștințe.

Luarea în considerare a acestor factori va atrage cu sine îmbunătățirea activității de predare și adoptarea unor măsuri care să aibă ca obiectiv asigurarea echilibrului dinamic pe piața cunoștințelor. În cazul în care se constată că un volum mare de cunoștințe lipsesc cu desăvârșire dar sunt necesare ori sunt de actualitate sistemul educațional va trebui să reacționeze, asigurând pieței muncii necesarul de cunoștințe.

Implicit se vor modifica programele de învățământ din licee și universități sau va trebui să se organizeze cursuri post-liceale și/sau post-universitare în domeniul respectiv. De asemenea, o altă implicație se poate referi la faptul că în cadrul programelor de cercetare se pot introduce noi teme care să permită acoperirea unei palete mari a cunoștințelor care lipsesc, precum și efectuarea unor cercetări proprii, în același scop. Cu alte cuvinte trecerea la economia bazată pe cunoștințe face ca *sistemul educațional să fie nevoit să se orienteze asupra cerințelor pieței.*

Tot în contextul noii economii se pune și problema *evoluției cheltuielilor publice pentru educație.* Ele „diferă în mod fundamental de cheltuielile guvernamentale pentru protecție socială și medicală, întrucât nu sunt cheltuieli de întreținere a capitalului uman, ci de dezvoltare a acestuia”. Investiția în educație are ca efect reducerea necesității de a cheltui mai mult pentru sănătate, protecție socială și justiție. Ulterior trecerii la economia bazată pe cunoștințe *sistemul educațional va beneficia de mai multe fonduri,* pentru că o creștere a gradului de educație reduce cheltuielile publice pentru prevenirea crimelor, a incendiilor, pentru sănătate publică și îngrijire medicală.

Investiția în capitalul uman devine strategică pentru orice țară ce urmărește să-și creeze o economie a cunoașterii, având în vedere tendința generală de creștere a cererii de forță de muncă mai instruită, în toate ramurile industriale, și de personal înalt calificat în sectorul serviciilor de specialitate, bazate pe infrastructura informației.

Cartea electronică constituie unul din cele mai semnificative impacturi ale trecerii la economia bazată pe cunoștințe asupra sistemului educațional, fiind un important vector al societății cunoașterii. *Societatea cunoașterii* presupune *nu numai o extindere și aprofundare a cunoașterii umane,* dar mai ales *managementul cunoașterii și o diseminare fără precedent a cunoașterii către toți cetățenii prin mijloace noi, folosind cu prioritate internetul.*

Practica publicării pe internet a manualelor universitare sub forma cărților electronice a apărut și s-a dezvoltat în ultimii ani. Prima carte românească pe internet a fost publicată în anul 1996.

Cartea electronică este o nouă tendință. Ea se bazează pe o nouă tehnologie promovată în ultimii ani. Dacă vom reuși să extindem rapid accesul la internet în instituțiile de învățământ din România și să lansăm *conceptul de manual în variantă electronică,* atunci sistemul educațional va fi făcut câțiva pași semnificativi către trecerea la economia bazată pe cunoștințe.

În acest context se va putea lărgi paleta de cărți electronice publicate pe internet. Se vor produce atunci cărți electronice pentru școlari, elevi, pentru studenți, cărți științifice, literare, cărți prin care să se transmită cunoștințe folositoare tuturor cetățenilor etc. *Facilitând în acest mod accesul la cunoaștere sistemul educațional oferă egalități de șansă în viața tuturor elevilor, liceenilor și studenților din sistem.*

Principalul avantaj al manualelor electronice vine din faptul că ele pot fi obținute gratuit prin internet sau la un preț de până la 4-8 ori mai mic decât manualul tipărit în formă clasică. *Editarea și vânzarea de cărți electronice este foarte profitabilă.* Nu sunt cheltuieli pentru împachetare, de transport, nu se utilizează personal pentru aceste activități, nu mai este nevoie de un control de calitate pentru fiecare exemplar livrat, astfel încât cheltuielile de producție sunt reduse considerabil, ceea ce face ca un manual în format electronic să fie mult mai ieftin decât un manual tipărit.

Cartea electronică va avea un efect hotărâtor pentru extinderea societății informaționale la o societate bazată pe cunoștințe. Având în vedere toate cele precizate anterior specialiștii prevăd un viitor deosebit pentru cărțile electronice în mediile educaționale și academice. Numai că în România viitorul este umbrat de faptul că piața cărții electronice va fi, în mod esențial, Internetul, ori accesul la internet este încă restrâns conform statisticilor în domeniu.

Considerăm și am demonstrat că tranziția către o economie bazată pe cunoștințe presupune schimbări ample la nivelul sistemului de învățământ. În acest context o măsură esențială se referă la *sprijinirea profesorilor pentru a răspunde rolului lor în schimbare*.

O primă dimensiune pe care dorim să aducem în prim plan se referă la *schimbarea rolului și statutului profesorului în procesul educațional*. Astfel dascălul nu mai trebuie să fie și să se comporte ca un simplu depozitar al unor informații, care în cadrul procesului educativ să le transmită elevilor. Profesorul va trebui în schimb să contribuie la o educare pentru o cetățenie democratică a celor aflați în procesul de formare și la *promovarea dezvoltării permanente a cunoștințelor elevilor săi, deci a învățării pe tot parcursul vieții*.

O a doua dimensiune se referă la *schimbarea modului de predare*. În sala de curs profesorul trebuie să desfășoare un proces de instruire modificat semnificativ față de cel de până acum. Noua economie face ca predarea să nu mai fie direcționată către însușirea pur teoretică a unor cunoștințe. Va trebui să devină semnificativă ponderea *lucrului în echipă al studenților cu profesorii și alți profesioniști implicați în procesul de învățare*. Altfel spus în sala de clasă formatorii devin organizatori ai mediului de învățare, facilitând procesul educativ, ci nu transmițând simple cunoștințe elevilor.

Tot legat de modul de predare trebuie precizat faptul că este bine să se pună accentul pe *stimularea gândirii interdisciplinare* a celui ce participă la formare. De aceea atitudinea formatorului trebuie să lase impresia că acționează ca membru al unei echipe de profesori care se ocupă de aceiași elevi. Profesorul nu trebuie să-și desfășoare activitatea individual și numai suprapunându-și contribuția peste cea a colegilor săi, identificând și analizând corelații și interdependențe cu alte discipline, deci stimulând gândirea interdisciplinară a studentului. În acest fel se poate pune accentul pe o manieră investigativă a predării deci pe rezolvarea problemelor.

Concluzionând se poate spune că trecerea la economia bazată pe cunoștințe va avea asupra profesorilor câteva efecte semnificative, cum ar fi: cadrele didactice vor trebui să parcurgă un proces coerent de formare și dezvoltare profesională pe tot parcursul vieții; va fi necesară modificarea substanțială a modului și scopului predării, pentru asigurarea calității procesului educativ; participarea activă în cadrul parteneriatelor dintre instituțiile de formare a profesorilor și instituțiile de învățământ; implicarea semnificativă în activitatea de cercetare.

Pregătirea sistemului educațional românesc pentru trecerea la economia bazată pe cunoștințe trebuie să pornească de la premisa că investiția în capitalul uman joacă un rol semnificativ pentru orice țară care urmărește să-și creeze o economie a cunoașterii. În continuarea propunem câteva măsuri care, credem noi, ar avea ca efect adaptarea sistemului de învățământ din România la cerințele noii economii.

Ne referim în primul rând la extinderea și reducerea costului accesului la Internet la scară națională. Astfel internetul va deveni o piață reală pentru comerțul

electronic, mediul cel mai prielnic și pentru cartea electronică. Scopul este de a impulsiona, stimula producția națională de cărți electronice și înființarea librăriilor și bibliotecilor de cărți electronice. Numai în acest fel sistemul educațional va putea beneficia de dotări corespunzătoare a școlilor, liceelor și universităților cu biblioteci cu cărți electronice, atât pentru studiu cât și pentru cultură generală. Într-o economie bazată pe cunoștințe *cartea electronică se înscrie pe curba învățării*. Acest lucru este esențial pentru adaptarea sistemului educațional la noile provocări.

Considerăm că trebuie acordată o atenție sporită dezvoltării profesionale continue a profesorilor, după ce aceștia își încep cariera. Sistemul educațional nu poate răspunde nevoilor dinamice de pe piața cunoștințelor dacă cadrele didactice sau formatorii nu beneficiază de o pregătire adecvată care să le permită furnizarea cunoștințelor în domenii extrem de noi.

Având în vedere faptul că respectivele condiții de muncă ale profesorilor au impact direct asupra schimbării rolului lor și asupra organizării instituțiilor de învățământ, în final asupra calității activităților didactice, considerăm că trebuie să se pună mai mult accent asupra creării unei infrastructuri educaționale adecvate.

În final dorim să punctăm una dintre problemele stringente ale învățământului românesc, problemă care în contextul trecerii la economia bazată pe performanță se amplifică considerabil. Insuficiența profesorilor (ca număr), dar și lipsa formatorilor pentru anumite domenii (mai ales pentru cele care cunosc o evoluție rapidă), cât și lipsa de atractivitate a activității de predare, fac ca sistemul educațional românesc să nu fie pregătit să facă față provocărilor noii economii.

Deci în contextul trecerii la economia bazată pe cunoștințe sistemul de învățământ trebuie să se transforme dintr-un sistem rigid, conform unor principii, caracterizat de discontinuitate în procesul instructiv-educativ, într-un sistem flexibil, conform unor cerințe în perspectivă și care să faciliteze pregătirea profesională continuă de-a lungul întregii vieți.

BIBLIOGRAFIE

1. Androniceanu, A Noutăți In Managementul Public, Editura Universitară, București, 2005
2. Drăgănescu, M Societatea informațională și a cunoașterii. Vectorii societății cunoașterii, 2001
3. Popa, I Societatea Cunoașterii, Revista Economia Nr. 2/2004